

**KODU JA KOOLI OSA
LAPSE KOGNITIIVSES
ARENGUS**

**TIIA TULVISTE & EVE KIKAS
9. AUGUSTIL 2012**

LASTEAED

- * arendab kognitiivseid võimeid**
- * ei kaota erinevusi, mis tingitud erinevatest kodustest arengu- ja õppimistingimustest**

KOOLIKS ETTEVALMISTAMINE, EDUKUS KOOLIS

Sõnavara suurus seotud kirjaliku keele omandamise edukusega.

Sõltub vanemate haridustasemest

- **Kui palju lapsega suheldakse (juba zestide repertuaari suurus). TV.**
- **Kuidas lapsega räägitakse – suhtlemisstiil.**

SUHTLUSSTIIL

Kontrolliv – räägitakse peamiselt selleks, et vestluskaaslase käitumist kontrollida;

Suhtlusele orienteeritud stiil – räägitakse ise, esitatakse vestluskaaslasele palju küsimusi, et teda vestlusesse tõmmata.

KIRJAOSKUSEGA SEOTUD SUULISE KÕNE VILUMUSED

Laste sõnavara suurus ennustab lugemisvilumusi.

Keeleprobleemidega lastel tavaliselt lugemisprobleemid.

Lapsed, kellel head suulise kõne oskused, oskavad tavaliselt paremini lugeda ja kirjutada.

TEATUD TÜÜPI SUULINE KÕNE HÕLBUSTAB KOOLIS KIRJAOSKUSEGA SEOTUD VILUMUSTE OMANDAMIST

- * ühine pildiraamatute “lugemine”
(algusaeg, sagedus, hulk)**
- * raamatute lugemine**
- * palve selgitada või täpsustada, avatud
küsimused, parema sõnastuse
palumine, info küsimine**

***NARRATIIVID VAREM ASET LEIDNUD
SÜNDMUSTEST (PAST EVENT TALK, 18 K.)**

***PÕHJENDUSED (3A),**

***DISKUSSIONID, KUS MITMEID VOORE
SAMAL TEEMAL**

***TEADUSLIK VESTLUS (SCIENCE TALK)**

***ROLLIMÄNG**

**SUURENEB SÕNAVARA ILMA OTSESE
ÕPETAMISETA**

Dekontekstualiseeritud keelekasutus

- mitmelausungiline keel asjadest, mida kohal ei ole, nt narratiivid, põhjendused.**

EMA-LAPSE MINEVIKUVESTLUSED EESTI, ROOTSI, SAKSA, JA NSO PEREDES

Emad ja **4aastased lapsed**

Berliini & Stockholmi pered esindasid
**autonoomiat toetavast
kultuurikontekstist;**

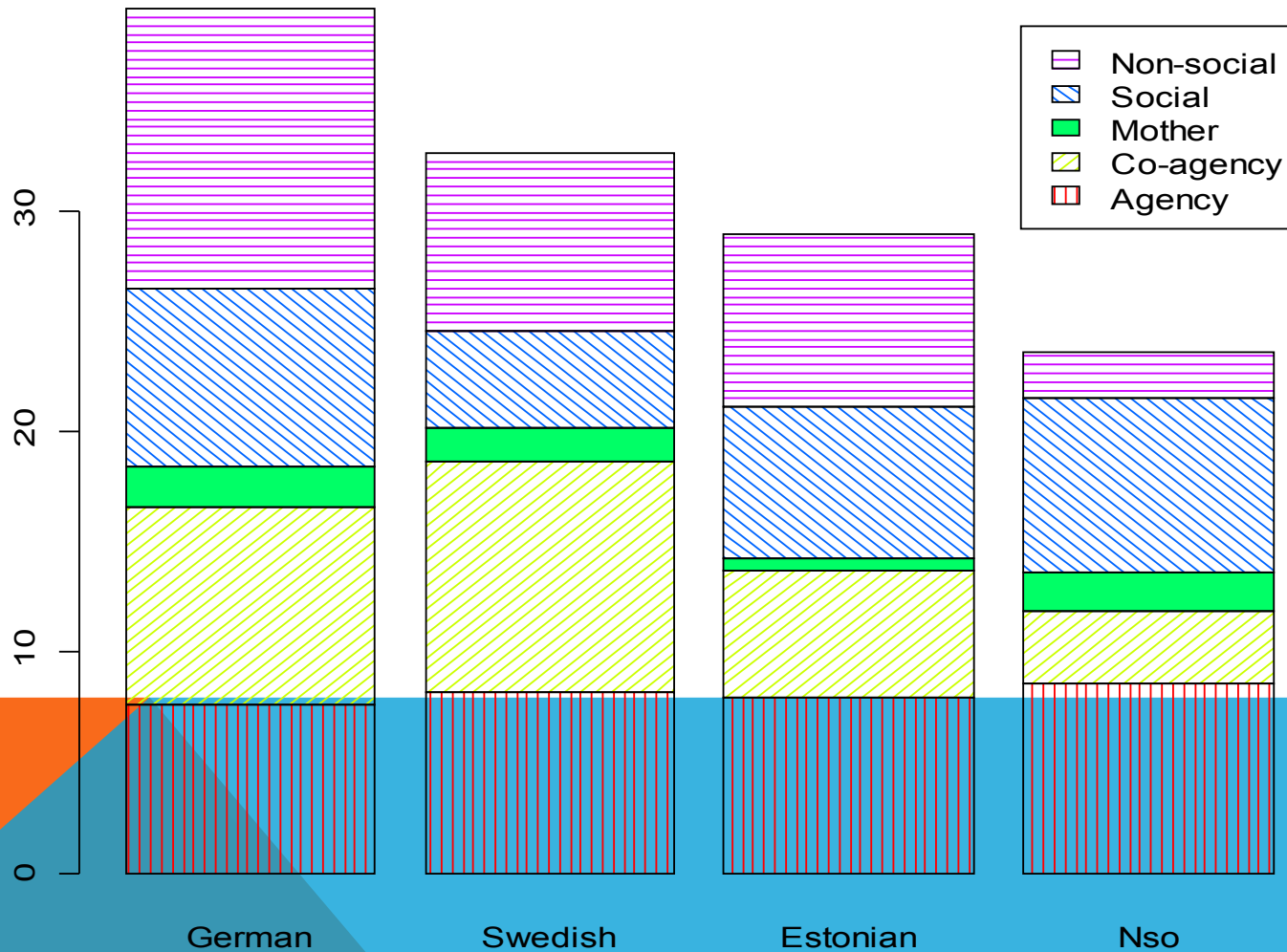
Tallinna emad **emotsionaalset seotust
toetavast kontekstist.**

Kumbo emad **seotust rõhutavast
kontekstist**

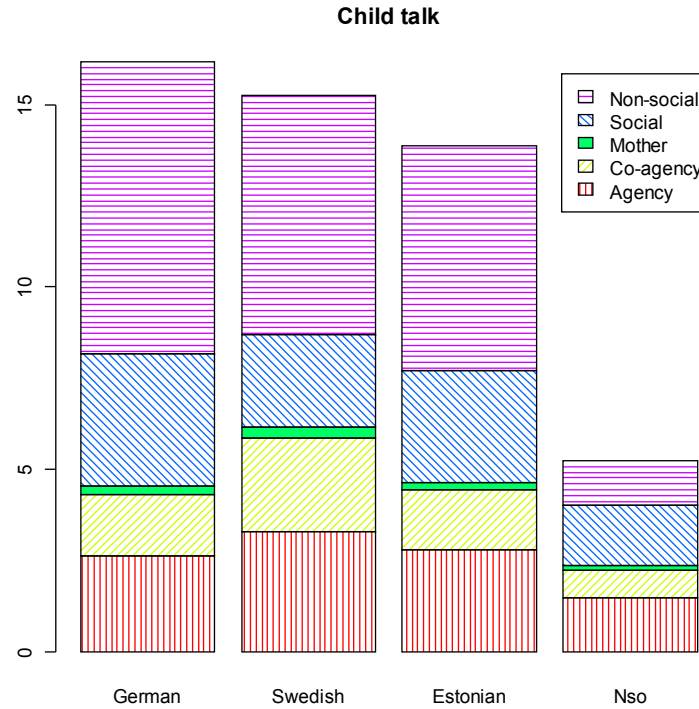
Emal palutakse rääkida lapsega kahest
sündmusest, mis leidis aset 4 viimase
nädala jooksul.

MEAN NUMBER OF TIMES EACH CATEGORY OF CONTENT WAS MENTIONED BY MOTHERS PER EVENT

Maternal talk

MEAN NUMBER OF TIMES EACH CATEGORY OF CONTENT WAS MENTIONED BY CHILDREN PER EVENT.

KUMBO MEENUTUSED

**sotsiaalses,
inimestevaheliste
suhete kontekstis
lapse ja teiste
inimeste ühistest
tegevustest**

**EESTI, ROOTSI, SAKSA MEENUTUSED
LAPSE **SISEMAAILMAST** (SAKSA
PEREDES, MIDA TEISED INIMESED
VÕISID TUNDA, TAHTA, MÕTELDA)
ASJADE- (SÜNDMUSE KOHT JA AEG,
MÄNGUASJADEST, LOODUSEST,
LOOMADEST JM.) JA
TEADMISTEMAAILMAST.**

LAPSE PANUS VESTLUSESSE

- * **eesti emad** räägivad vähe, **eesti lapsed** sama palju nagu rootsi ja saksa lapsed
- * **eesti ema** räägib selleks, et laps räägiks: palju avatud küsimusi
- * **eesti laps** räägib siis, kui ema midagi küsib: laps ei ole aktiivne vestluspartner
- * **Kumbo emad** jutukad, lapsed räägivad vähe
- * **rootsi lapsed** on aktiivsed suhtluspartnerid

EMA JA LAPSE VÕRDLU

Ratio of total utterances	1.75_a	1.60_a	1.44_a	3.03_b
Ratio of memory elaborations	2.47 _a	2.13 _a	1.97 _a	4.77 _b
Unique memory information by child	1.60 _a	2.32 _b	1.29 _a	1.48 _a

KOOLIREFORM JA SUHTLUSSTIIL

SUUR TÄNU!

